

Sygn. akt I C 615/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2015 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w I Wydziale Cywilnym

w składzie: SSR Adam Mitkiewicz

protokolant: Artur Koczyk

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2015 roku w Warszawie

z powództwa J. K., B. B., A. C., J. D. (1), D. B.

przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Finansów

o zapłatę

I. Oddala powództwa.

II. Zasądza od powoda J. K. na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Ministra Finansów kwotę 600 (sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

III. Zasądza od powódki J. D. (1) na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Ministra Finansów kwotę 1.200 (tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

IV. Zasądza od powódki A. C. na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Ministra Finansów kwotę 1.200 (tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

V. Zasądza od powódki B. B. na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Ministra Finansów kwotę 1.200 (tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

VI. Zasądza od powódki D. B. na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Ministra Finansów kwotę 600 (sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 615/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 25.02.2015 r. powódka J. D. (1) wniosła przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Finansów o zapłatę kwoty 5.800, 00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13.01.2015 r. do dnia zapłaty, a także o zwrot kosztów procesu.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że zawarła z biurem (...) sp. z o.o. – S. umowę, której przedmiotem miało być zorganizowanie imprezy turystycznej w Grecji. Z tytułu zawartej umowy powódka uiściła na rzecz organizatora kwotę 5.800, 00 zł. Organizator turystyki posiadał umowę gwarancji ubezpieczeniowej wystawioną przez Towarzystwo (...) S.A. na kwotę 396.220, 00 zł. Biuro podróży ogłosiło swoją niewypłacalność, co spowodowało uruchomienie wskazanej gwarancji. Suma gwarancji okazała się zaś niewystarczająca nawet na opłacenie powrotów do kraju klientów, którzy w momencie złożenia oświadczenia o niewypłacalności, znajdowali się poza granicami kraju (pозew – k. 1-9 akt I C 564/15).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że w sprawie nie został spełniony żaden z warunków odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Dyrektywa Rady z dnia 13.06.1990 r. nie przyznaje praw podmiotom w sposób oczywisty i bezwarunkowy, nie doszło w procesie stanowienia prawa polskiego do jakiegokolwiek naruszenia przepisów dyrektywy, nadto powódka nie wykazała istnienia bezpośredniego związku przyczynowego pomiędzy szkodą, a regulacją prawną ujętą w polskim systemie ustawodawczym (odpowiedź na pozew – k. 32-35 akt I C 564/15).

Pozwem z dnia 4.03.2015 r. powód J. K. wniósł przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Finansów o zapłatę kwoty 4.031, 35 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20.01.2015 r. do dnia zapłaty, a także o zwrot kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że zawarł z biurem (...) S.A. w B. umowę o imprezę turystyczną, z tytułu której uiścił na rzecz organizatora kwotę 4.048, 00 zł. Organizator turystyki posiadał umowę gwarancji ubezpieczeniowej wystawionej przez Towarzystwo (...) S.A. Biuro podróży ogłosiło swoją niewypłacalność, suma gwarancji nie wystarczyła jednak na zwrot kosztów poniesionych przez powoda w pełnej wysokości – uzyskał on bowiem zwrot zaledwie w kwocie 15, 65 zł (pozew – k. 1-6).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, iż w roku 2010 r. nie istniał mechanizm chroniący klientów przedsiębiorców turystycznych na wypadek ich niewypłacalności, a także że przepisy Rozporządzenia Ministra Finansów określają jedynie minimalne poziomy zabezpieczeń finansowych, które nie mogą być utożsamiane z pełnym, 100 % zabezpieczeniem ewentualnych roszczeń klientów niewypłacalnych przedsiębiorców. Pozwany podniósł również, iż nawet gdyby przyjąć, że regulacja nakazująca podwyższenie minimalnych zabezpieczeń jest mechanizmem w pełni chroniącym klientów, to bez względu na to na jakim poziomie miałyby być określona wysokość sumy gwarancji bankowej lub minimalna suma gwarancyjna, nie jest możliwe faktyczne wyeliminowanie sytuacji, w których minimalne wysokości sum zabezpieczenia okażą się niewystarczające nawet na pokrycie kosztów sprowadzenia klientów do kraju. Ponadto pozwany podniósł, iż strona powodowa nie wykazała istnienia związku przyczynowego pomiędzy szkodą, a działaniem pozwanego (odpowiedź na pozew – k. 24-29).

Pozwem z dnia 5.03.2015 r. powódka B. B. wniosła przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Finansów o zapłatę kwoty 7.000, 58 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20.01.2015 r. do dnia zapłaty, a także o zwrot kosztów procesu.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że zawarła z biurem (...) sp. z o.o. umowę o imprezę turystyczną, z tytułu której uiściła na rzecz organizatora kwotę 11.347, 00 zł. Organizator turystyki posiadał umowę gwarancji ubezpieczeniowej wystawionej przez Towarzystwo (...) S.A. Biuro podróży ogłosiło swoją niewypłacalność, co spowodowało uruchomienie wskazanej gwarancji. Po zgłoszeniu roszczenia Marszałkowi Województwa powódka otrzymała zwrot jedynie w wysokości 4.346, 42 zł (pozew – k. 1-6 akt 805/15).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że w sprawie nie został spełniony żaden z warunków odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Dyrektywa Rady z dnia 13.06.1990 r. nie przyznaje praw podmiotom w sposób oczywisty i bezwarunkowy, nie doszło w procesie stanowienia prawa polskiego do jakiegokolwiek naruszenia przepisów dyrektywy, nadto powódka nie wykazała istnienia bezpośredniego związku przyczynowego pomiędzy szkodą, a regulacją prawną ujętą w polskim systemie ustawodawczym. Powódka nie wykazała ponadto szkody, która rodziłaby odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego (odpowiedź na pozew – k. 26-30 akt I C 805/15).

Pozwem z dnia 20.03.2015 r. powódka A. C. wniosła przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Finansów o zapłatę kwoty 5.566, 00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27.02.2015 r. do dnia zapłaty, a także o zwrot kosztów procesu.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że zawarła z biurem (...) sp. z o.o. – S. umowę, której przedmiotem miało być zorganizowanie imprezy turystycznej. Z tytułu zawartej umowy powódka uiściła na rzecz organizatora kwotę 5.566, 00 zł. Organizator turystyki posiadał umowę gwarancji ubezpieczeniowej wystawionej przez Towarzystwo (...) S.A w wysokości 396.220, 00 zł, która w momencie złożenia oświadczenia o niewypłacalności (...) sp. z o.o. – S. była niewystarczająca nawet na opłacenie powrotów do kraju klientów, którzy w momencie złożenia oświadczenia o niewypłacalności, znajdowali się poza granicami kraju (pozew – k. 1-6 akt I C 894/15).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że w sprawie nie został spełniony żaden z warunków odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Dyrektywa Rady z dnia 13.06.1990 r. nie przyznaje praw podmiotom w sposób oczywisty i bezwarunkowy, nie doszło w procesie stanowienia prawa polskiego do jakiegokolwiek naruszenia przepisów dyrektywy, nadto powódka nie wykazała istnienia bezpośredniego związku przyczynowego pomiędzy szkodą, a regulacją prawną ujętą w polskim systemie ustawodawczym. Powódka nie wykazała ponadto szkody, która rodziłaby odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego (odpowiedź na pozew – akta I C 894/15).

Pozwem z dnia 17.04.2015 r. powódka D. B. wniosła przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Finansów o zapłatę kwoty 3.498, 00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23.02.2015 r. do dnia zapłaty, a także o zwrot kosztów procesu.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że zawarła z biurem (...) sp. z o.o. umowę, której przedmiotem miało być zorganizowanie imprezy turystycznej w dniach 24.08.2013 r. – 5.09.2013 r. Z tytułu umowy powódka zobowiązana była do zapłaty organizatorowi turystyki kwoty 3.498, 00 zł. Organizator turystyki posiadał umowę gwarancji ubezpieczeniowej wystawionej przez Towarzystwo (...) S.A. Przed terminem rozpoczęcia imprezy turystycznej biuro podróży ogłosiło swoją niewypłacalność, zaś wartość sumy gwarancyjnej została wydatkowana na pokrycie kosztów powrotu klientów biura do kraju. Powódka, pomimo wezwania pozwanego do zapłaty kwoty nie otrzymała zwrotu kosztów poniesionych w związku z zawartą umową (pozew – k. 1-6 akt I C 1154/15).

Zarządzeniem z dnia 14.04.2015 r. sprawa o sygn. akt I C 894/15 została połączona do wspólnego rozpoznania ze sprawą o sygn. akt I C 615/15 (k. 25 verte akt I C 894/15).

Zarządzeniem z dnia 14.04.2015 r. sprawa o sygn. akt I C 564/15 została połączona do wspólnego rozpoznania ze sprawą o sygn. akt I C 615/15 (k. 53 akt I C 564/15).

Zarządzeniem z dnia 20.04.2015 r. sprawa o sygn. akt I C 805/15 została połączona do wspólnego rozpoznania ze sprawą o sygn. akt I C 615/15 (k. 50 akt I C 615/15).

Zarządzeniem z dnia 22.04.2015 r. sprawa o sygn. akt I C 1154/15 została połączona do wspólnego rozpoznania ze sprawą o sygn. akt I C 615/15 (k. 18 akt I C 1154/15).

Wymienione wyżej sprawy prowadzone były pod sygn. akt I C 615/15.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 6.12.2011 r. J. D. (1) zawarła z (...) sp. z o.o. – S. z siedzibą w W. umowę, której przedmiotem był udział w imprezie turystycznej w Grecji w terminie 25.08.2012 r. – 8.09.2012 r. Jako uczestnicy wycieczki w umowie wskazani zostali: J. D. (1), G. D. oraz J. D. (2). Cena wycieczki została określona na kwotę 5.800, 00 zł i została w całości uiszczona (k. 12-15 akt I C 564/15).

Po zawarciu ww. umowy (...) sp. z o.o. w W. złożył w Urzędzie Marszałkowskim Województwa (...) pismo, w którym poinformował o niewypłacalności. Organizator turystyki posiadał umowę gwarancji ubezpieczeniowej w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych nr GT (...), obejmującą

ochroną umowy o organizowanie imprez turystycznych od dnia 4.09.2011 r. do dnia 3.09.2011 r., wystawioną przez Towarzystwo (...) S.A. na kwotę 396.220, 00 zł (okoliczności bezsporne; k. 19-20 akt I C 564/15)

W związku z powyższym w dniu 22.08.2012 r. J. D. (1) zgłosiła do Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) w W. roszczenie z gwarancji ubezpieczeniowych turystycznych. W zgłoszeniu wskazała, że organizator (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. nie wykonał względem niej zobowiązań umownych o łącznej wartości 5.800, 00 zł (k. 16-18 akt I C 564/15).

W odpowiedzi Urząd Marszałkowski poinformował, iż suma gwarancji okazała się niewystarczająca nawet na opłacenie kosztów powrotów do kraju klientów, którzy w momencie złożenia oświadczenia o niewypłacalności znajdowali się poza granicami Polski. Jednocześnie Urząd Marszałkowski wskazał, że poszkodowani klienci mogą dochodzić swoich roszczeń bezpośrednio od organizatora turystyki, na zasadach ogólnych (k. 19-20 akt I C 564/15).

Pismem z dnia 2.01.2015 r. J. D. (1), działając przez pełnomocnika, wezwała Skarb Państwa – Ministra Finansów do zapłaty kwoty 5.800, 00 zł w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma, tytułem odszkodowania w związku z poniesioną przez nią szkodą w postaci nieodzyskania wpłaconej przez nią ceny za imprezę turystyczną organizatorowi turystyki, który później ogłosił niewypłacalność (k. 21 akt I C 564/15).

Powyższa kwota nie została na rzecz J. D. (1) wypłacona (k. 24 akt I C 564/15).

W dniu 9.12.2011 r. pomiędzy J. K., a (...) S.A. w B. zawarta została umowa, której przedmiotem był udział w imprezie turystycznej w Bułgarii w terminie 6.09.2012 r. – 17.09.2012 r. Jako uczestnicy wycieczki w umowie wskazani zostali: J. K. oraz T. K.. Cena wycieczki została określona na kwotę 4.048, 00 zł i została w całości uiszczona (k. 10-11 akt I C 615/15).

Po zawarciu ww. umowy (...) S.A. w B. złożył w Urzędzie Marszałkowskim Województwa (...) pismo, w którym poinformował o niewypłacalności. Organizator turystyki posiadał umowę gwarancji ubezpieczeniowej w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych nr GT (...) z dnia 5.09.2011 r., wystawioną przez Towarzystwo (...) S.A. (okoliczności bezsporne; k. 13-14 akt I C 615/15).

Z tytułu zawartej umowy gwarancji ubezpieczeniowej Towarzystwo (...) S.A. wypłaciło na rzecz J. K. kwotę 15, 65 zł informując jednocześnie, iż zaliczki uruchomione w pierwszej kolejności na pokrycie kosztów powrotów klientów spółki (...) S.A. do kraju oraz roszczenia złożone przez osoby poszkodowane w zakresie niezrealizowanych, bądź zrealizowanych tylko częściowo imprez wyczerpały w pełni sumę gwarancyjną (500.000, 00 zł), wynikającą z umowy gwarancyjnej (k. 13-14 akt I C 615/15).

Pismem z dnia 7.01.2015 r. J. K., działając przez pełnomocnika, wezwał Skarb Państwa – Ministra Finansów do zapłaty kwoty 4.032, 35, 00 zł w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma, tytułem odszkodowania w związku z poniesioną przez niego szkodą w postaci nieodzyskania wpłaconej przez niego ceny za imprezę turystyczną organizatorowi turystyki, który później ogłosił niewypłacalność (k. 15 akt I C 615/15).

Powyższa kwota nie została na rzecz J. K. wypłacona (k. 17 akt I C 615/15).

W dniu 13.12.2011 r. pomiędzy A. C., a (...) sp. z o.o. – S. z siedzibą w W., zawarta została umowa, przedmiotem której był udział w imprezie turystycznej w Egipcie w terminie 10.08.2012 r. – 17.08.2012 r. r. Jako uczestnicy wycieczki w umowie wskazani zostali: A. C., M. C. oraz J. C.. Cena wycieczki została określona na kwotę 5.566, 00 zł i została w całości uiszczona (k. 10-12 akt I C 894/15).

Po zawarciu ww. umowy (...) sp. z o.o. w W. złożył w Urzędzie Marszałkowskim Województwa (...) pismo, w którym poinformował o niewypłacalności. Organizator turystyki posiadał umowę gwarancji ubezpieczeniowej w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych nr (...), obejmującą ochroną

umowy o organizowanie imprez turystycznych od dnia 4.09.2011 r. do dnia 3.09.2011 r., wystawioną przez Towarzystwo (...) S.A. na kwotę 396.220, 00 zł (okoliczności bezsporne; k. 13 akt I C 894/15)

W związku z powyższym w dniu 10.09.2012 r. A. C. zgłosiła do Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) w W. roszczenie z gwarancji ubezpieczeniowych turystycznych. W zgłoszeniu wskazała, że organizator (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. nie wykonał względem niej zobowiązań umownych o łącznej wartości 5.566, 00 zł (k. 14-16 akt I C 894/15).

W odpowiedzi Urząd Marszałkowski poinformował, iż suma gwarancji okazała się niewystarczająca nawet na opłacenie kosztów powrotów do kraju klientów, którzy w momencie złożenia oświadczenia o niewypłacalności znajdowali się poza granicami Polski. Jednocześnie Urząd Marszałkowski wskazał, że poszkodowani klienci mogą dochodzić swoich roszczeń bezpośrednio od organizatora turystyki, na zasadach ogólnych (k. 13 akt I C 894/15).

Pismem z dnia 12.02.2015 r. A. C., działając przez pełnomocnika, wezwała Skarb Państwa – Ministra Finansów do zapłaty kwoty 5.800, 00 zł w terminie 7 dni od otrzymania pisma, tytułem odszkodowania w związku z poniesioną przez nią szkodą w postaci nieodzyskania wpłaconej przez nią ceny za imprezę turystyczną organizatorowi turystyki, który później ogłosił niewypłacalność (k. 17 akt I C 894/15).

Powyzsza kwota nie została na rzecz A. C. wypłacona (k. 19 akt I C 894/15).

W dniu 16.12.2011 r. B. B. zawarła ze (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. umowę, której przedmiotem był udział w imprezie turystycznej w Turcji w terminie 4.07.2012 r. – 18.07.2012 r. Jako uczestnicy wycieczki w umowie wskazani zostali: B. B., P. B. oraz I. B.. Łączny koszt świadczeń z tytułu przedmiotowej umowy określony został na kwotę 11.347, 00 zł. Kwota ta została w całości uiszczona (umowa – k. 10-13 akt I C 805/15).

Po zawarciu ww. umowy (...) sp. z o.o. w W. złożył w Urzędzie Marszałkowskim Województwa (...) pismo, w którym poinformował o zaprzestaniu prowadzenia dalszej działalności. Organizator turystyki posiadał umowę gwarancji ubezpieczeniowej w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych nr GT (...) z dnia 15.09.2011 r. wystawioną przez Towarzystwo (...) S.A. (okoliczności bezsporne; k. 17-18)

W związku z powyższym w dniu 10.07.2012 r. B. B. zgłosiła do Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) w W. roszczenie z gwarancji ubezpieczeniowych turystycznych. W zgłoszeniu wskazała, że organizator (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. nie wykonał względem niej zobowiązań umownych o łącznej wartości 11.347, 00 zł (k. 14-16 akt I C 805/15).

W odpowiedzi Towarzystwo (...) S.A. we W. poinformowało o uruchomieniu płatności z sumy gwarancyjnej oraz dokonaniu wypłaty na rzecz B. B. w wysokości 4.346, 42 zł. Jednocześnie ubezpieczyciel wskazał, że zaliczki uruchomione w pierwszej kolejności na pokrycie kosztów powrotu klientów biura (...) sp. z o.o. z kraju oraz roszczenia złożone przez osoby poszkodowane w zakresie niezrealizowanych, bądź zrealizowanych tylko częściowo imprez turystycznych w pełni wyczerpały sumę gwarancyjną, wynikającą z umowy gwarancji (k. 17-18 akt I C 805/15).

Pismem z dnia 7.01.2015 r. B. B., działając przez pełnomocnika, wezwała Skarb Państwa – Ministra Finansów do zapłaty kwoty 7.000, 58 zł w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma, tytułem odszkodowania w związku z poniesioną przez nią szkodą w postaci nieodzyskania wpłaconej przez nią ceny za imprezę turystyczną organizatorowi turystyki, który później ogłosił niewypłacalność (k. 19 akt I C 805/15).

Powyzsza kwota nie została na rzecz B. B. uiszczona (k. 21 akt I C 805/15).

W dniu 22.05.2013 r. D. B. zawarła z (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. umowę, której przedmiotem był udział w imprezie turystycznej w Chorwacji w terminie 24.08.2013 r. – 5.09.2013 r. Jako uczestnicy wycieczki w umowie wskazani zostali: D. B. oraz H. Z.. Łączny koszt świadczeń z tytułu przedmiotowej umowy określony został na kwotę 3. 3498, 00, 00 zł. Cena wycieczki została przez D. B. uiszczona w całości (10-12 akt I C 1154/15).

Po zawarciu ww. umowy (...) sp. z o.o.w B.złożył w Urzędzie Marszałkowskim Województwa (...)pismo, w którym poinformował o niewypłacalności. Organizator turystyki posiadał umowę gwarancji ubezpieczeniowej w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych nr (...)z dnia 30.08.2012 r. wystawioną przez Towarzystwo (...) S.A., obejmującą ochroną umowy o organizowanie imprez turystycznych zawartych od dnia 10.10.2012 r. do dnia 9.10.2013 r. na kwotę 58.032,00 zł. Cała zawartość sumy gwarancji ubezpieczeniowej wydatkowana została na pokrycie kosztów powrotu do kraju klientów biura przebywających za granicą (okoliczności bezsporne; k. 13-14 akt I C 1154/15)

Pismem z dnia 2.02.2015 r. D. B., działając przez pełnomocnika, wezwała Skarb Państwa – Ministra Finansów do zapłaty kwoty 3.498, 00 zł, w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma, tytułem odszkodowania w związku z poniesioną przez nią szkodą w postaci nieodzyskania wpłaconej przez nią ceny za imprezę turystyczną organizatorowi turystyki, który później ogłosił niewypłacalność (k. 15 akt I C 1154/15).

Powyzsza kwota nie została na rzecz D. B. uiszczona (k. 16 akt I C 1154/15).

Powyzszy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dołączonych do akt sprawy i wskazanych wyżej dokumentów, których prawdziwość i wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu, a także nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W toku niniejszego postępowania powodowie dochodzili od pozwanego zapłaty z tytułu umów niezrealizowanych przez organizatorów imprez turystycznych. Swoje roszczenia odszkodowawcze wywodzili z brzmienia art. 7 Dyrektywy Rady w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek. Wskazywali, że art. 7 ww. dyrektywy nie został implementowany w odpowiedni sposób do ustawodawstwa krajowego podnosząc, że ustawodawca nie zapewnił poszkodowanym ochrony na wypadek niewypłacalności organizatora turystyki, z którym zawarli umowę. Pozwany podnosił zaś, iż w sprawie brak jest przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Zważyć należało, że w myśl art. 7 Dyrektywy Rady z dnia 13 czerwca 1990 r. w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek (90/314/EWG; Dz.U.UE L z dnia 23 czerwca 1990 r.) na wypadek swojej niewypłacalności organizator i/lub punkt sprzedaży detalicznej, będący stroną umowy, powinni zapewnić dostateczne zabezpieczenie umożliwiające zwrot nadpłaconych pieniędzy oraz powrót konsumenta z podróży. Obowiązek posiadania zabezpieczenia finansowego wynikający z brzmienia ww. regulacji został na gruncie prawa polskiego unormowany w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych oraz w aktach wykonawczych do wskazanej ustawy, zaś katalog tych form wyznacza art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy. Zgodnie z tą regulacją przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych jest obowiązany zapewnić klientom, na wypadek swojej niewypłacalności pokrycie kosztów powrotu klientów z imprezy turystycznej do miejsca wyjazdu lub planowanego powrotu z imprezy turystycznej w wypadku gdy organizator turystyki lub pośrednik turystyczny wbrew obowiązkowi nie zapewnia tego powrotu, a także zapewnić klientom zwrot wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną w wypadku, gdy z przyczyn dotyczących organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego oraz osób, które działają w ich imieniu impreza turystyczna nie zostanie zrealizowana, a także zapewnić klientom zwrot części wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną, odpowiadającą części imprezy turystycznej, która nie zostanie zrealizowana z przyczyn dotyczących organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego oraz osób, które działają w ich imieniu, przez zawarcie umowy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej lub zawarcie umowy ubezpieczenia na rzecz klientów lub przyjmowanie wpłat klientów wyłącznie na rachunek powierniczy, jeżeli wykonuje usługi turystyczne wyłącznie na terenie kraju i złoży marszałkowi województwa oświadczenie o przyjmowaniu wpłat na rachunek powierniczy.

Wobec brzmienia powyższych regulacji nie ulega wątpliwości, że organizator turystyki ma obowiązek posiadania zabezpieczenia finansowego zapewniającego m.in. zwrot wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną w przypadku jego niewypłacalności. Jeżeli zaś chodzi o samą wysokość sumy gwarancyjnej, to mowa o niej w art. 10 ustawy o usługach turystycznych stanowiącym w ust. 1, że Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, minimalną wysokość sumy gwarancji, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a, uwzględniając zakres i rodzaj działalności wykonywanej przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych oraz termin i wysokość przyjmowanych przedpłat. Stosownie zaś do ust. 2 tej regulacji Minister właściwy do spraw instytucji finansowych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw turystyki, po zasięgnięciu opinii Polskiej Izby Ubezpieczeń, określi w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. b, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną, biorąc w szczególności pod uwagę specyfikę wykonywanej działalności oraz jej zakres.

Wskazać należy, iż w dniach zawarcia umów gwarancji ubezpieczeniowej przez (...) sp. z o.o. – S. w W., (...) S.A. w B., OK. (...) sp. z o.o. w B. oraz (...) sp. z o.o. w W., obowiązującymi rozporządzeniami wykonawczymi, wydanymi na podstawie art. 10 ww. ustawy były rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie minimalnej wysokości sumy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej wymaganej w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia na rzecz klientów w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych. Zarówno w przypadku gwarancji, jak i ubezpieczenia, dla określenia wysokości zabezpieczenia istotne były następujące kryteria: zakres terytorialny działalności, środek transportu (a ściślej kwestia, czy transportem tym jest transport lotniczy), okoliczność, wysokość i termin pobierania przedpłat oraz wysokość rocznego przychodu.

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy, dokonując wszechstronnej analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd doszedł do wniosku, że przede wszystkim w toku postępowania nie zostało wykazane, że doszło do nieprawidłowego wdrożenia dyrektywy Rady z dnia 13 czerwca 1990 r. nr 90/314/EWG. Jak już wskazano powyżej zgodnie z treścią art. 7 dyrektywy na wypadek swojej niewypłacalności organizator i/lub punkt sprzedaży detalicznej, będący stroną umowy, powinni zapewnić dostateczne zabezpieczenie umożliwiające zwrot nadpłaconych pieniędzy oraz powrót konsumenta z podróży. Powyższe oznacza obowiązek wdrożenia do porządku prawnego rozwiązań, które gwarantują realizację tego postanowienia. Jak zostało wskazane celem realizacji postanowień dyrektywy do porządku prawnego wdrożono art. 5 ustawy o usługach turystycznych oraz rozporządzenia wykonawcze. Brak jest przy tym uzasadnienia dla dokonanych przez powodów założeń, że z uwagi na brak zwrotu kosztów imprezy turystycznej, czy tylko częściowego zwrotu dyrektywa została implementowana nieprawidłowo, w stopniu niewystarczającym do zapewnienia ochrony z niej wynikającej. Nie ulega bowiem wątpliwości, że pokrycie zwrotu kosztów wyjazdu z gwarancji ubezpieczeniowej zależy od wielu czynników, m.in. od ilości przebywających na imprezach turystycznych osób – np. w sytuacji, gdy w okresie ogłoszenia niewypłacalności liczba turystów przebywająca za granicą byłaby mniejsza można przyjąć, że poziom gwarancji byłby wystarczający do pokrycia zwrotu kosztów wycieczki, a wówczas uczestnik imprezy turystycznej otrzymałby pełen zwrot jej kosztów. Zauważyć również należy, że nie tylko wskazane rozporządzenia przewidywały zabezpieczenie finansowe organizatora turystyki. Świadczy o tym posłużenie się alternatywą „lub” przez art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o usługach turystycznych, co oznacza, że przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych mógł skorzystać z więcej niż jednej formy zabezpieczenia.

Niezależnie jednak od powyższego Sąd zważył, że w toku postępowania strona powodowa nie wykazała, ani nawet nie próbowała wykazać jaki próg musiałoby określać rozporządzenia wykonawcze, aby zgromadzone tytułem gwarancji środki wystarczyły na zaspokojenie należności przysługujących od organizatora turystyki (na którą to okoliczność mogłyby się składać wiele czynników, takich jak np. ilość osób, które skorzystałyby z usług organizatora turystyki). Powodowie nie wskazali także w jaki sposób próg ten winien być określony, mianowicie czy pozwany powinien określić go w sposób procentowy czy może kwotowo, nie wskazano jaka powinna być wysokość gwarancji, aby

była wystarczająca do pokrycia zwrotu nadpłaconych pieniędzy oraz kosztów powrotu konsumentów z podróży. W tym miejscu wskazać należy, że nawet w wypadku gdyby uznać, że suma gwarancji ma wynosić 100 % kosztów imprezy turystycznej, to wówczas poziom ten również mógłby okazać się niewystarczający na dokonanie pełnych wypłat na rzecz klientów biura podróży, np. w sytuacji, gdyby do niewypłacalności danego biura podróży doszło już po rozpoczęciu imprezy turystycznej, po wykonaniu przelotu do kraju pobytu i jednocześnie braku możliwości zakwaterowania. W takim wypadku bowiem zachodziłaby konieczność zwrotu zarówno kosztów całej imprezy turystycznej, jak i pokrycia kosztów podróży do kraju, a tym samym suma gwarancji, która odpowiadałaby pełnej wysokości kosztów imprezy turystycznej w konkretnym przypadku, nie byłaby kwotą wystarczającą nawet, gdyby została zdeponowana na rachunku powierniczym.

W ocenie Sądu niewystarczające były zatem same twierdzenia powodów, iż dyrektywa została implementowana do prawa krajowego w nieodpowiedni sposób, tym bardziej, że same rozporządzenia wykonawcze stanowiły jeden z elementów implementacji postanowień dyrektywy 90/314/EWG do porządku krajowego. Skoro powodowie domagali się naprawienia szkody twierząc, iż powstała ona wskutek niewdrożenia do porządku krajowego postanowień dyrektywy 90/314/EWG powinni wykazać, że ogół rozwiązań prawa krajowego dotyczących tej sfery nie zapewnił im ochrony na wypadek niewypłacalności organizatora turystyki o której mowa w art. 7 dyrektywy 90/314/EWG.

Nadto w ocenie Sądu rację należało przyznać stronie pozwanej, która wskazywała, że strona powodowa nie wykazała związku przyczynowego pomiędzy zaniechaniem pozwanego, a szkodą w postaci nieodzyskania wpłaconej ceny za imprezę turystyczną organizatorowi turystyki. Podkreślenia wymaga, że zgodnie z art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Zasadą jest, że ciężar dowodu w zakresie wykazania związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem (działaniem lub zaniechaniem), a szkodą zgodnie z art. 6 k.c. obciąża poszkodowanego.

Brzmienie art. 361 k.c. wskazuje, że brak jest uzasadnienia dla przyjęcia przy zaniechaniach (na które powołują się powodowie) odmiennych reguł oceny istnienia adekwatnego związku przyczynowego. Niemniej konieczne jest wprowadzenie pewnych modyfikacji, zważywszy na swoistość zaniechań. Tak więc za normalne następstwa niepodjęcia określonych działań należy uznać te z nich, których podjęcie każdorazowo zmniejsza albo wyłącza prawdopodobieństwo danego skutku. Wobec trudności dowodowych i dla ochrony uzasadnionych interesów poszkodowanych w orzecznictwie i piśmiennictwie coraz częściej uważa się wymóg wykazania przesłanki związku przyczynowego za spełniony, jeżeli poszkodowany udowodnił bardzo wysoki stopień prawdopodobieństwa, że zdarzenie i szkoda pozostają w adekwatnym związku przyczynowym (por. wyrok SN z 4 listopada 2005 r., sygn. akt V CK 182/05, LEX nr 180901; wyrok SA w Poznaniu z 17 stycznia 2006 r., sygn. akt I ACa 1983/04, LEX nr 186503; wyrok SA w Poznaniu z 23 listopada 2006 r., sygn. akt I ACa 503/06, LEX nr 298565; wyrok SN z 17 czerwca 1969 r., sygn. akt II CR 165/69, OSPiKA 1970, z. 7, poz. 155).

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia z dnia 19 czerwca 2013 r. (sygn. akt I CSK 392/12) stwierdzenie związku przyczynowego w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. między określonym zdarzeniem a naruszeniem dóbr poszkodowanego wymaga przede wszystkim przeprowadzenia testu warunku sine qua non. Gdy jako przyczynę szkody rozpatruje się zaniechanie pewnego powinnego działania, test ten zakłada odpowiedź na pytanie, czy gdyby działanie to nastąpiło, poszkodowany nie doznałby uszczerbku w swych dobrach prawnie chronionych. Odpowiedź negatywna wyklucza odpowiedzialność odszkodowawczą ze względu na brak związku przyczynowego, a odpowiedź pozytywna przesądza o uznaniu tego zaniechania za przyczynę warunkującą naruszenie dóbr poszkodowanego i otwiera następny etap badań: czy naruszenie dóbr poszkodowanego stanowiło normalne następstwo tego zaniechania.

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy wskazać należy, iż powodowie powinni po wykazaniu niewdrożenia postanowień dyrektywy 90/314/EWG do prawa krajowego w sposób zapewniający ochronę wynikającą z art. 7 tej dyrektywy (czego nie uczynili) wykazać, że w ich konkretnym przypadku nie ponieśliby szkody, gdyby pozwany w sposób należyty implementował art. 7 dyrektywy 90/314/EWG do porządku krajowego. Tymczasem powodowie nie wykazali nawet jaka powinna być wysokość gwarancji, aby realizowała postanowienia art. 7 dyrektywy 90/314/EWG i czy taka kwota wystarczyłaby również na pokrycie ich roszczeń tym bardziej, że nie tylko oni ponieśli szkodę

wskutek niewypłacalności organizatorów turystyki. Wskazać należy, że § 2, 3 i 6 Rozporządzenia z dnia 26.12.2010 r. uzależniają wysokość sumy gwarancji ubezpieczeniowej zarówno od rodzaju wykonywanej działalności, jak i od rocznego przychodu. Powodowie nie przeprowadzili analizy, czy gdyby w chwili zawarcia umowy udziału w imprezie turystycznej minimalna suma gwarancji ubezpieczeniowej została ustalona na wyższym poziomie, nie doznałoby uszczerbku majątkowego (w niniejszej brak choćby informacji jaki rodzaj działalności prowadziły biura podróży w rozumieniu § 2 Rozporządzenia, a także jaka była wysokość ich rocznego przychodu).

Nie wiadomo przez to czy poszczególni organizatorzy imprez turystycznych wywiązali się ze swojego obowiązku i zawarli umowy gwarancji ubezpieczeniowej na wysokość minimalnej sumy gwarancji ubezpieczeniowej ich obowiązującej.

Brak jest jakiegokolwiek informacji czy powodowie zgłosili swoje wierzytelności w toku postępowania upadłościowego, a jeśli tak to czy uzyskali zaspokojenie w drodze postępowania upadłościowego .

W ocenie Sądu brak jest podstaw do przyjęcia, że w każdym przypadku powstania szkody wskutek dokonania wpłaty na poczet imprezy turystycznej i braku jej zwrotu ze strony organizatora lub gwaranta odpowiedzialność ponosi Skarb Państwa. Z treści art. 7 dyrektywy nie wynika bowiem, aby to kraj członkowski miał zapewnić zabezpieczeniem, o którym mowa w tej regulacji.

Rozpatrując niniejszą sprawę Sąd zważył także, że zasady odpowiedzialności odszkodowawczej państw członkowskich za naruszenie prawa wspólnotowego zostały wywiedzione przez orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości, nie zostając ujęte wprost w przepisach prawa pierwotnego wspólnot europejskich. Jak zostało wskazane w wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 8 października 1996 r. (sygn. akt C-178/94) brak podjęcia środków zmierzających do transpozycji dyrektywy w celu osiągnięcia rezultatu, jaki dyrektywa ta przewiduje w terminie określonym w tym celu, stanowi samo w sobie poważne naruszenie prawa wspólnotowego, a tym samym powoduje powstanie prawa do odszkodowania dla osób fizycznych, które poniosły szkodę, jeżeli rezultat przewidziany w dyrektywie pociąga za sobą przyznanie jednostkom praw, których treść jest możliwa do ustalenia i istnieje związek przyczynowy pomiędzy naruszeniem obowiązku państwa, a poniesioną szkodą. Trybunał Sprawiedliwości wskazał nadto, że rezultat przewidziany przez art. 7 dyrektywy 90/314/EWG w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek stanowiący, że organizator i/lub punkt sprzedaży detalicznej będący stroną umowy powinien zapewnić dostateczne zabezpieczenie umożliwiające zwrot nadpłaconych pieniędzy przez konsumenta i jego powrót z podróży, pociąga za sobą przyznanie konsumentom korzystającym z zorganizowanych podróży praw gwarantujących zwrot nadpłaconych pieniędzy oraz ich powrót z podróży w przypadku niewypłacalności organizatora. Tym samym, treść tych praw jest określona w wystarczający sposób.

W kontekście powyższego wskazać należy, że na podstawie art. 7 ww. dyrektywy to na organizatorze i/lub punkcie sprzedaży detalicznej, będącym stroną umowy ciążył obowiązek zabezpieczenia umożliwiającego zwrot nadpłaconych środków oraz powrót konsumenta do kraju, a państwo członkowskie miało obowiązek ustanowić normy prawne prowadzące do realizacji tego obowiązku. W myśl zaś ustawy o usługach turystycznych to przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych jest obowiązany zapewnić klientom ochronę w przypadku swej niewypłacalności. Wobec powyższego Sąd doszedł do wniosku, iż to na organizatorze turystyki, a nie na Skarbie Państwa, który dokonał implementacji prawa unijnego do przepisów krajowych, ciąży odpowiedzialność za szkodę poniesioną przez konsumenta, związaną z brakiem zwrotu nadpłaconych środków.

Niezależnie od powyższych rozważań Sąd zważył, że w kontekście przedmiotowej sprawy powód w ogóle nie posiadał podstawy do domagania się odszkodowania od pozwanego Skarbu Państwa – Ministra Finansów. Stosownie bowiem do art. 417¹ §1 k.c. jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie aktu normatywnego, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności tego aktu z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą. Przesłankami odpowiedzialności wskazanej w ww. regulacji są zatem: stwierdzenie we właściwym postępowaniu niezgodności z prawem (Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową, ustawą)

aktu normatywnego, wyrządzenie szkody przez ten akt normatywny oraz związek przyczynowy pomiędzy szkodą, a określonym aktem normatywnym. Zważyć należy, że pod pojęciem „aktu normatywnego” rozumie się akt generalny (w odróżnieniu od aktu indywidualnego, jak decyzja, orzeczenie) skierowany do nieokreślonej liczby adresatów, stanowiący o zakresie ich uprawnień i obowiązków w sferze określonych stosunków prawnych. Aktami normatywnymi będą więc źródła powszechnie obowiązującego prawa, czyli Konstytucja RP, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe, rozporządzenia oraz wydawane na podstawie art. 234 Konstytucji RP przez Prezydenta RP rozporządzenia z mocą ustawy. Naprawienia szkody można żądać po uprzednim stwierdzeniu „we właściwym postępowaniu” niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą (prejudykata), dlatego też wykazanie tej przesłanki odpowiedzialności nastąpić może wyłącznie w drodze odrębnego postępowania.

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy Sąd zważył, że zarówno rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie minimalnej wysokości sumy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej wymaganej w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, jak i rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia na rzecz klientów w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, nie zostało uznane za niezgodne z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową, bądź ustawą, co uzasadniałoby dochodzenie roszczeń na drodze odrębnego postępowania. Innymi słowy rozporządzenia ta nie zostały uznane za niezgodne z normami prawa unijnego, ani ustawą o usługach turystycznych co oznaczało, że powodowie nie posiadali prejudykata do dochodzenia naprawienia szkody. Na marginesie zważyć przy tym należało, że sąd cywilny nie ma kompetencji do samodzielnego badania legalności danego aktu normatywnego - rozpoznając sprawę odszkodowawczą, jest bezwzględnie związany orzeczeniem o niezgodności aktu normatywnego z prawem - orzeczenie to bowiem ma moc prejudycjalną sensu stricto.

Mając powyższe na uwadze, z uwagi na brak istnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej w stosunku do pozwanego Sąd oddalił powództwo i orzekł jak punkcie I wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono zgodnie z określoną w art. 98 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. W niniejszej sprawie Sąd oddalił powództwo wytoczone przez J. K., J. D. (1), A. C., B. B. i D. B. przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Finansów, dlatego też to powodowie są tą stroną procesu, która przegrała przedmiotową sprawę i w związku z tym obowiązani są zwrócić pozwanemu poniesione przez niego koszty procesu. Warunkiem zasądzenia od strony przegrywającej na rzecz przeciwnika kosztów procesu jest zgłoszenie żądania, który w niniejszej sprawie został spełniony. Do kosztów tych należy wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika, które od powodów J. K. oraz D. B. należało zasądzić w kwotach po 600.00, 00 zł (§ 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.). Od powodów J. D. (1), A. C. oraz B. B. należało zasądzić zaś kwoty po 1.200, 00 zł (§ 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.)

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., Sąd orzekł jak w punktach II-VI wyroku.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć Skarbowi Państwa.